

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pavli Fvschi Episcopi Sarnensis De Visitatione Et
Regimine Ecclesiarvm. Libri Dvo**

Fusco, Paolo

Romae, 1616

De Crismate, Aliisque Sacramentis, eorum retentione, & visitatione. Cap.
Sextvm.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61768](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61768)

vitam agunt corporale, hoc idē quo ad vitā spirituale, & hoc sacramentū operatur, frequentent, & adorent, debitaq. reuerentia custodiant, & retineant, iuxta sacrosanctæ ecclesie, cę 17 remonias, & ritus. † Quos ritus si quis contempserit, aut pro libito omitti, sine peccato a ministris, aut in nouos alios permutari posse dixerit, anathema sit. & iudicandus est. & diffinitū

ex eod. Conc. sess. 7. de sacram. ingen. can. 13. quis nesciat inquit Innocen. in cap. fin. 11. dist. aut non aduertat, id quod a Principe Apostolorum Petro Romanæ ecclesie traditum est, ac nunc vsque custoditur, ab omnibus debere seruari, quia omnes, qui sacris mancipantur ordinibus, canonicis regulis tenentur astricti. cap. quamquam. 23. dist. &c.

DE CRISMATE, ALIISQVE SACRAMENTIS,
eorum retentione, & visitatione.

CAP. SEXTVM.

SVMMARIVM.

1 Eucharistia excellentia ex quibus cognoscatur. 2 Crisma singulis annis, est conficiendum. 3 Crisma ex quo conficitur, quid significat, & ad quid. 4 Oleum cathecumenorum quibus vsibus appropriatum sit. 5 Clodoueus Primus Rex Francia oleo calitus dimissio fuit unctus. 6 Oleo infirmorum quando utatur sancta ecclesia. 7 Oleum esse consecratum an sit de essentia sacramenti. 8 Sacramenta an omnia sint necessaria homini accipere, aut aliqua voluntaria.	9 Oleis consecratis virtus additur. 10 Oleum non consecratum, si addatur consecrato, an consecretur. 11 Crisma potest confici tempore interdicti. 12 Episcopus in quibus debet aduertere circa visitationem horum sacramentorum. nu. 14. Utens veteri oleo grauissime peccat. eo. num. 13 Sacerdos recipiens pretium pro concessione crismatis grauiter peccat. 15 Sacrilegi in crismate, & in alijs solent nefaria committere. 16 Sacramentorum abusus est grauissimum peccatum.

1 **S**anctissimæ Eucharistiæ excellentia, † ex eo magis ab alijs sacramētis dignoscitur, nā licet alia sacramēta sanctificandi habeant vim, tūc tamen quādo

quis illis utitur, at in ipsa Eucharistia ipse Christus sanctitatis auctor, ante ipsius vsū est. memor. sess. 13. Cōcil. Trid. de sacr. cap. 3. incontinenti cum sacerdos illa verba protulerit.
hoc

hoc est enim corpus meum. cui dominus subiūxit, hoc facite in meā cōmemorationē. Luca. 22. ad q̄ demonstrādum idē dicit Vrbanus III. Alia nāq. quorū memoriā agimus, spiritu, mēteq. cōplectimur, sed nō propter, hoc realē eorum præsentiā obtinemus. In hac vero sacramentali Christi commemoratione Iesus Christus sub alia quidē forma, in propria vero substantia est nobiscum. clem vni ca. de rel. & ven. sanct. Ideo in tractādo de ipsa in vno loco tātum dici volumus, vi separatim ad alia deueniretur. quod & ipsa practica visitandi cōfirmari cōpertum est: quamuis Sum. Pont. sub. vno titulo de omnibus dixerit. lib. 3. decret. tit. 14. quare de crismate. alijsq. sacramentis, oleo scilicet cathecumenorum, item oleo infirmorum dicere hic restat, qua ratione retineātur, quēve attendenda sint, sed primo aliqua de ipsorum institutione, significationeq. iuxta solitū dicamus. † Idq. ante omnia memoria reducendum est. q̄ scribit Fabianus Papa, (qui fuit 19. a beato Petro. an. domini. 242.) episcopis orientalibus in secunda epistola. repræhēdēs ipsos nō conficientes crisma singulis annis: errant, qui talia excogitant, & mente vesana potius quam recta sentientes hæc dicunt. In illa enim die dominus Iesus. postquam cænauit cum discipulis suis & lauit pedes eorum (sicut a sanctis Apostolis, prædecessores nostri acceperunt, & nobis reliquerunt) crisma cōficere docuit, ipsa enim lauatio pedū nostrū significat baptismū, quando sancti crismatis vnctione perficitur, & confirmatur. sicut igitur ipsius diei sollempnitas per singulos annos est celebran-

da, ita ipsius sancti crismatis cōfectio per singulos annos est agenda, & de anno in annum renouanda, & vetus crisma in sanctis ecclesiis cremandū, ista a sanctis Apostolis, & successoribus eorū accepimus, & vobis tenenda mādamus: hæc sancta Romana ecclesia, & Anthiocena a tēpore Apostolorū custodit, hæc Hierosolimorū & Ephesianorū tenet, in quib. Apostoli præfidentes docuerūt, & vetus crisma incēdi, & nō amplius, quā vno anno vi permiserunt, meminit. Grat. in c. omni tēpore de consē. dist. 4. & dist. 3. c. in litteris vestris. nec sine dicto crismate ad baptismū ingredi licet. c. nullus presbyterorum. ead. dist. † est autē crisma tāquā aliis principalis, quod fit ex oleo designante nitorē cōscientiæ, & balsamo, per q̄ odor bonæ famæ denotatur. c. 1. de sacr. vnct. extrem. Psalm. 44. Propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis, ex natura olei, & proprietate, cum ardens illuminet, & medicans sanet, & aquis infusum, perspicuas eas reddit, sic, & gratia Spiritus sancti, quæ flamma charitatis, & splendore sapientiæ, animas illuminat sua clementia, per veniam peccatorum, vulnera sanat, & admixtione virtutis suæ aquas baptismi ad effugandas peccatorum tenebras veraciter illustrat. Gul. in ratione. lib. 1. c. 7. quod balsamū ad id deputatum episcopi de facultatibus ecclesiæ suæ, emere debēt. c. statui-mus. 1. q. postea certis precibus, cæremoniisq. distinctis conficiendum, prout in Pontif. par. 2. adnotatum est, ex eoque crismate postea benedicuntur fontes baptismales, calices, patenæ, consecrantur ecclesiæ altaria,

- fla, pueri in fronte, episcopi in capite, in manibus. eod. c. est expressum.
- 4 Aliud est oleū cathecumenorum. † Quo pueri baptizādi vngūtur in pectore, scapulis, manusq. presbyterorū cū ad sacerdotiū promouentur, q̄ ēt seruit ante consecrationē ecclesiæ, vel altaris. In pectore enim cū inuocatione sanctæ trinitatis, vt nihil mali latētis inimici, in eo remaneat, sed mēs eius confortetur in fide sanctæ Trinitatis, & in scapulis, vt vndiq. muniatur, & roboret per Dei gloriā ad bona opera faciēda, & ipsum oleū cathecumenorū habens particulare benedictionē, vt dicit Gul. lib. 6. c. 74. n. 21. in suo ration. & seruiens ad purificationem, & tutelā, & quo Reges, & Principes in sinu; & humero vnguntur, idq. ex antiquo receptum est. †
- 5 Vnde legimus de Clodoueo primo Rege Franciæ in eius sacratione, cū præfatū oleum de effet siue incuria ministrorū, siue alia ex causa, de cœlo phiala, seu ampulla olei per colūbā ad manus Remigij Pontificis allata est, quo ipse Clodoueus est vnctus cæterique Reges Franciæ sacrātur, vt refert Gul. bened. in sua longa repetitio. c. Raynutius, in verb. duas habēs, nu. 80. prima parte, fol. 17. detesta. & Cassan in sua glor. 5. parte, confid. 31. fuerat enim ipse Rex ex precibus continuis vxoris, & ex miraculosa victoria in Alemanos consequuta ad fidem Christi conuersus, inuocauerat Deum pro victoria habenda, promittens se ad fidem reuerfurū, nūquā enim Deus deest inuocātibus se, cū sit fidelis ad omnes, Psal. 110. & facit voluntatem timentium se. Psal. 144. & Iosue, cap. decimo, obediente domino voluntati homi-
- 6 num. † Est, & tertium oleum infirmorum, quo in mortis articulo, & periculo, sancta Ecclesia infirmis constitutis vtitur, quod alio nomine vnctio extrema dicitur, ex ipsa ratione, quia omnium sacrarum vnctionum, quas Christus suæ ecclesiæ commendauit, vltima administranda sit, ex quo, & sacramentum vnctionis infirmorum, & sacramentum exeuntium maiores nostri dixerunt: vt in catechismo nouo Iussu Pij Quinti Pontif. Max. declaratum est, fol. 341. Iuxta Concil. Florent. producens sanitatem mentis, & in quantum expedit, etiam ipsius corporis. Vnde Guilielm. eodem cap. 75. num. 5. sicut mors hominis destruxit mortis auctorem, sic gratia quæ per vnctionem morienti confertur, destruit peccata, quæ sunt causa mortis, quia per vnum hominem peccatum in mundum intrauit, & per peccatum mors ad Roman. capit. quinto, de quo sacramento. Iacob. Apostol. in sua cano. capitulo quinto, inde dicit Augustin. sermo. 215. de temp. quoties aliqua infirmitas superuenit, corpus, & sanguinem Christi, ille qui ægrotat accipiat, & inde corpusculum suum vngat vt illud quod scriptum est compleatur, in eodem, dictum scilicet ipsius Apostol. Iacob. cap. 5. † An autem de essentia horum sacramentorum, requiratur oleum esse consecratum ab episcopo, & dicitur quod sic ex vniuersali vsu ecclesiæ. eodem cap. primo. Dominic. Sot in 4. distinct. vigesimatertia. quæst. prima. artic. 3. cap. illud. 95. distinct. vbi ad solum episcopum, in cap. si iubet. 26. quæstio. sexta, & capit. vbi presbyter numquam

crisma conficiat, & exinde nascitur apud aliquos dubium, si possit conficere simplex sacerdos ex commissione Papæ, contra alleg. text. itē domini. *Sot. eod. lib. dist. 7. quæst. 1. art. 11.* ex multis concludit, quod sic, scilicet de administrando crismate in fronte, ergo, & de conficiendo, ut in fra de sacra. confirm. dicam. Idq. conficiēs episcopus caueat, ne aliquid accipiat. *c. statuimus. 1. quæst. 1. remouēdo abusionem presbyterorū portādi aliquid, cū accipiūt ea sacramenta, ut in multis opus est reformari.* † De primo igitur redditur ratio. Nāque sacramentorum, licet omnia sint necessaria ad salutē in ecclesia Dei; tamē quo ad nos ad accipiēda illa, quædā voluntatis, quædam omnino necessitatis, de quibus est tex. in *c. veniēs, de transact. notata gl. eiusd. cap. Abb. in c. quanto. nu. 4. de cōsuet. gl. in c. remissionem, 1. quæst. 1. & cap. si iustus ead. quæstio. in necessarijs requiritur sanctificatio ad sollemnitatem, non autem ad necessitatem, sicuti de baptismo, quem aliquando in casibus necessitatis in aqua pura administramus: sed in his quæ sunt perfectiōnis requiritur sanctificatio materiæ ad sollemnitatē, & necessitatē, ut in crismate, & in alijs oleis prædictis consecrandis. *Athen. lib. 4. de sacra confirm. ar. 3. vnde dixit Inn. in eod. c. 1. de sacra. vnctio. q̄ qui fuit vnctus simplici oleo iterum sancto crismate liniatur.* † Ex quibus oleis consecratis maxima prouenit virtus, & vis cum ex eorū vnctione multos legatur sanatos ab Apostolis. *Marc. c. 6. dom. Card. Hof. de sac. extrem. unct. cap. 49. fol. 274. nā si primo, quam verbo proferantur non sunt**

sacramenta, accedat verbum ad elementū, & sic fit sacramentū. dicit August. de sacra. baptis. in *c. detrahe verbū. 1. q. 1.* sunt etenim verba necessaria. in *c. sic autem. in glos. ead. caus. etq. quia in verbo aliud est sonus trāsiens, aliud virtus manēs, de ipsis plura leguntur in Cōcil. Flor. sub tit. de sacra. nou. leg. vbi effectus cuiuslibet sacramenti narratur, per Gul. citato *c. 74. & in Conc. Tri. less. 7. in proæ. per sacramenta omnis vera iustitia, vel incipit, vel cœpta augetur, vel ammissa reparat. † Quibus cōsecratis si aliud oleū non consecratū addatur, omne fit consecratū. arg. *c. q̄ in dubijs. de cōsecr. eccl. vel alt. quia liquores mixtione cōfundunt. Abb. in eod. c. & est cōmunis opinio, sicut de aqua benedicta dicimus, cui si addatur non benedicta, vtraq; remanet benedicta, per eundē tex. *c. quod in dubijs. sum. in verb. aqua. non tamen de vino addito sacramento altaris. c. cum Marthæ. §. quæsiuisti. vers. præterea. de celeb. Miss. vbi omnes not. & S. Thom. 3. par. q. 77. art. 8. syl. in. verb. aqua. nu. 3. Abb. in præalleg. *c. quod in dubijs, quia differt inter consecrationē, & sanctificationē. Gul. in ration. lib. 6. c. 75. num. 12. rationem assignat. † Nec horum sacramentorū confectionem in die Cœnæ Domini impedit generale interdictum, nam cum, & eo tempore uti possimus, fortius videtur permissum confici. cap. quoniam, de sent. excom. lib. 6. licet non pulsatis campanis, & alta voce, ut doct. ibidem dicūt. Hosti. in cap. permittimus, eod. titu. Abb. in cap. quod in te. de pœnitent. & remis. quamuis non omnibus postea vtamur, nam, & oleum infirmorum non*****

ministratur. Couar. in cap. alma mater 2. p. §. 2. & 3. de sent. excom. lib. 6. infra lib. 2. c. 32. nu. 3. de eodem est
 12 verbum repositum. † In his igitur visitandis, id principaliter examinet episcopus, si sacerdos aliquis (extra casum necessitatis) de veteri oleo uti ausus fuerit, nam pro tantæ temeritatis ausu, in sui ipsius damnationis profert sententiam. de conf. dist. 4. cap. si quis de alio gl. in c. quoniam, de sent. excom. lib. 6. quia venit contra antiquissimam constitutionem ecclesiæ. supr. nu. 2. is enim dicitur casus, necessitatis, quando imminet mors, sic dicit tex. eiusd. cap. si quis ibi, nisi præ-
 13 occupante morte. † Vel si prætio ali-
 cui concesserit grauissime puniatur. c. si quis. 1. q. 3. c. placuit. cum c. seq. ead. caus. q. 1. sed quisq. a proprio episcopo accipiat per se, aut alium eiusdem ordinis, non per minorem clericum. cap. presbyteri. de conf. dist. 4. quod facit contra parochos hodiernos, qui ad accipiendum raro misent aliū sacerdotē, sed clericū et primē tōsuræ, quod aduertendum est, detestando quorundam sacristarum abusum, qui Archipresbyteris, plebanis, cæterisq. de prouincia, seu diocesi ad ipsorum petitionem accedētibz, non aliter, nisi ouis, aut pecunia, aut etiam oleis acceptis concedant: quod, & vtrumq. in priori, & post modum in hac ecclesia reformari duxi-
 14 mus. † Atque adnotetur in quibus va-
 sibus asseruentur, q̄ sint argentea, vbi facultates ecclesiæ suppetunt, vel saltem stannea, bene cooperta, & cum inscriptione sua de oleo, quod in vnoquoq. vasculo continetur, ne in administratione confusio eueniat, errorq. succedat vnum pro alio admi-

nistrando, in loco honesto, & decenti recondantur, non tamen in tabernaculo sanctissimæ Eucharistiæ, vbi nihil præter ipsam stare debet, nec patiatur eadem tria vasa stare vnita, sed vas olei infirmorum omnino separatum ab alijs. potest tamen ferri, quod in multis seruatur ecclesijs, vasa crismatis, & olei cathecumenorum esse iuncta cum bombici, mixtim cū oleo quæ tamen retineantur debita sollemnitate, omni macula purgata, & sub clauibus fideliter custodiatur, præpositūq. bonæ esse opinionis, ne quid sordidum, & indecens succedit alias grauiter puniatur, c. 1. de custod. Euch. † Et ibidem Abb. in prin. dicit esse vigilandum ne cum istis sacramentis sacrilegi aliqua nefanda præsumant exercere. quos, sæpe punitos miraculose visum est, recitat lo. And. in rub. de celeb. Miss. Paul. Grill. in suo tract. de sortileg. & experientia vidimus in multis, quorū facta melius est tacere, sed pæna alios deterret, quæ exinde esse debet publica, cū publice scandalū ortū est, insurgat prælatus cōtra hos nepharios homines. Nam Balthasar Rex Babylonie nocte interfectus est propter prophana-
 15 tionē vasuū apportatorū a tēplo Hierusalem c. vestimenta cum gl. de consec. dist. 1. quia pro talibus præsumptionibus dominus iratus plagas mittit, populo suo, in c. in sancta Apostolica ead. di. † Nempe horū sacramentorū abusus grauissimum est peccatum. Abb. in capitulo 2. & per tot de sortil. & si inuocatio demonū ad ea, quæ ad ipsos minime pertinent interueniat, hæresis crimen incurritur, plene not. Grill. eod. trac. quæst. 10. nu. 15. idque summopere curandum est,

cum aliqui simplices sacerdotes, a quibusdam, vetulis maxime multis persuasionibus ducantur, vel aliquid olei consecrati, sub specie boni committendi concedant, vel etiã ipsi aliquas preces nepharias admisceant, vt eod. not. tract. in fin. per quat. vlt. qq. differitur ideo bonum est in hoc casu addere pœnam excommunicationis latæ sententiæ, ne ad alium vsum præter inductum a sancta ecclesia, quis eis vtatur, & cum quid euene-

rit, seuerissime in eum inuehat, & vt alij terrore commoti a similibus etiam in cogitatu arceantur: & hic est vbique vnus de casibus episcopo reseruatis, ordinando insuper, quod ipsa vasa sint benedicta ab episcopo, vt in Pont. fol. 164. & cum ad baptismi fontem deferuntur, sit sacerdos cum superpellicio, & stola indutus, ut reuerentiam in omni actu exerceat, sicut infra de ipsis exercendis expressius dicemus.

DE FONTIBVS
Baptismalibus.

CAP. SEPTIMUM.

S V M M A R I V M.

1	B aptismus est necessarius ad salutem.	12	Pueri sunt cito baptizandi, vbi multa de ipsis notantur.
2	Baptismus duo requirit.	13	Circumcisio fuit figura baptismi.
3	Aqua circa quatuor solet benedici.	14	Ioannes Baptista, quomodo dicebatur baptizare.
4	Aqua fontis baptismalis consecratur oleo vntionis.	15	Baptismus Ioannis an fuerit necessarius, & in quo differat à baptismo Christi.
5	Aqua fontis baptismalis non est sacramentum, in quo admonetur populus, nu. 6.	16	Fontes baptismales quales esse debent.
7	Aqua que dicatur sanare.		Fons baptismi tenendus est in omni ecclesia curata. nu. eod.
8	Aqua dicitur causa instrumentalis nostræ regenerationis.	17	Compatres quot possint esse in baptismo.
9	Baptismus conuenienter fuit institutus in aqua, & quare.	18	Liber baptizandorum debet confici, & qualiter.
10	Sacerdos non debet baptizare nisi ex aqua benedicta.	19	Cognatio, que contrabatur in baptismo.
11	Laicus an possit baptizare in aqua sanctificata.		

1 **B**APTISMVS Ianua omnium sacramentorum. † Necessarius ad salutem, sess. 7. in Conc. Trident. de baptism.

cano. 5. cap. maiores, eod. tit. nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum cælorum, Ioan. 3. hoc est insignitus cara-